

politikk etter 1905 har sett at slike internasjonale problemer hadde andre sider: Sosialisme og kommunisme ble drevet med atskillig iver av politiske partier i Norge, men ut fra så temmelig klart materialistisk livssyn.

2. Norges holdning under verdenskrigen 1914—18.

Dette materialistiske syn førte ved utbruddet av verdenskrigen i 1914 til den politiske holdning her, som brakte Norge ned i den mest ydmykende avhengighet av en fremmed makt som vårt land noen gang hadde vært. Og denne avhengighet var forvoldt derved at vår flåte no trådte i Englands tjeneste, etter at regjeringen selv hadde protestert mot den britiske politikk som folkerettsstridig. Den 12. juni 1917 vedtok vårt styre endog en lov om at ingen skipsreder måtte avslutte noen frakt uten samtykke av regjeringen eller skipsrederforbundet på dens vegne. Det betydde at vår flåte skulde ledes over i britisk krigstrafikkens tjeneste. Derfra til havbunnen. Altså i kraft av norsk lov. Antallet av våre således drepte sjømenn oppgis forskjellig — fra ca. 1200 til henved 3 000. Av vår flåte ble halvdelen (1 245 000 tonn senket), mens England tapte ca. en tredjepart av sin flåte og tilsvarende antall sjømenn. For vårt offisielt nøytrale land altså en høyere prosent tap enn det krigførende Englands. — Man leter forgjeves etter en innsats, en hjelp for vårt folk fra vårt styres side på det område hvor styret hadde selve sin viktigste oppgave.

3. Norges holdning til det såkalte «Folkenes forbund».

I samsvar dermed var vår holdning til den krigsallianse mellom seierherrene, som under navn av «Folkenes forbund» ble opprettet etter fredsslutningen. — Under krigen, i mai 1918, la de nordiske stater fram et forslag til et folkeforbund med plikt til å gjøre opp alle tvister minnelig eller ved rettsmidler. Det ble upåaktet, og under fredsforhandlingene i Versailles ble de nøytrale stater, hvis gunst den krigførende entente under krigen hadde forsøkt å verve ved alle propagandaens kunster, nektet å delta i drøftelsen. — Som punkt 2 av 14 hadde U. S. A. den 8. januar 1918 foreslått at havets frihet skulde sikres ved fredsslutningen. Det ble stående som lokkemiddel for alle folk, og mest for Sentralmaktene, til å godta Ententens fredsbedingungen, inntil våpenstillstandsforhandlingene hadde pågått i mer enn en måned og no skulde avsluttes. Da, den 5. november 1918, strøk England dette punkt. Etterhånden ble de øvrige 13 punkter også strøket. England ga således til kjenne at det vilde fortsette å anvende krig som politisk middel istedenfor domstol, som de nordiske stater hadde krevd, og at det vilde fortsette å opprettholde voldstilstanden på havet som middel til å vinne disse kriger. Dessuaktet meldte Norge seg inn i dette voldsforbund — og uten engang å kreve den beskyttelse for sine sjømenn eller sin flåte at Wilsons løfte om havets frihet ble holdt.

Derimot fraskrev Norge seg etter artikkel 10 og 16 i «pakten» for dette forbund sin rett til nøytralitet

Det er signert 19/8-93

104184